

Inhoud

Voorwoord: vrije tijd en maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren	15
<i>Bruno Vanobbergen</i>	
Inleiding: een veelzijdige strijd. Maatschappelijk kwetsbare jongeren, jeugdwelzijnswerk en vrije tijd	19
<i>Maarten Loopmans, Robert Crivit en Carmen Mathijssen</i>	
DEEL 1 VRIJE TIJD BEVRIJD(T)?	25
De strijd om de (vrije) tijd	27
<i>Eric Corijn, Robert Crivit, Maarten Loopmans en Carmen Mathijssen</i>	
De belofte van de vrijetijdsmaatschappij	27
De vrijetijdsmaatschappij komt er niet	30
Recht op vrije tijd?	31
Jeugdwerk met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare situatie	33
Besluit	35
Referenties	36
Sport en maatschappelijk kwetsbare jongeren in Vlaanderen. Een kijk op het beleid	39
<i>Marc Theeboom en Rein Haudenhuyse</i>	
Algemene sportdeelname	39
‘Sport voor Allen’	39
Sport gedemocratiseerd?	40
De sportclub als hoeksteen?	41

Maatschappelijk kwetsbare jongeren en sport	42
Betrokkenheid van sportclubs	43
Overlastbestrijding of welzijnsbevordering via sport?	43
Enige scepsis op zijn plaats?	45
Recente ontwikkelingen	45
Tot slot	47
Referenties	48

We make the road by walking. Een leefwereldonderzoek naar de betekenis van vrije tijd voor kinderen in armoede

Griet Roets, Dries Cardoen, Rudi Roose en Maria Bouverne-De Bie

Inleiding	51
Armoede en actieve vrijetijdsparticipatie	52
Onderliggende assumpties van de nood aan 'participatie aan het vrijetijdsaanbod' van kinderen in armoede	53
Leefwereldoriëntatie	54
Methodologie	54
Bevindingen	54
<i>Het in vraag stellen van het gevestigde onderscheid tussen arbeidstijd en vrije tijd</i>	55
<i>Vorm en betekenis geven aan tijdsbestedingen in een continu leerproces</i>	56
<i>Dromen van een sociaal rechtvaardige toekomst</i>	57
Bij wijze van besluit...	58
Referenties	58

Wat heb je vandaag op straat geleerd? Zeg het eens kleine man. Jeugdwelzijnswerk inschakelen om competenties te verwerven?

Jan Naert

Pedagogisch werk is niet neutraal	61
Wat zijn Elders Verworven Competenties?	62
Elders verworven?	62
Kansen vergroten door kwalificatie	63
Goed bedoeld, leuk gevonden...	64

We don't need no education, we don't need no thought control	67
<i>Samen zoeken naar werk</i>	69
<i>Problemen op een school</i>	70
Wat dan voor het jeugdwelzijnswerk?	70
Conclusies	71
Referenties	72
 Hup, uit uw hangmat! Over participatie en actieve jongeren	 75
<i>Koen De Stoop, Pascal Debruyne en Bart Van Bouchaute</i>	
Van 'participatie nemen' tot 'participatie krijgen'?	75
Niet-participatie als probleem	76
Hoe is het zover kunnen komen?	78
De kop- en muntzijde van vrijheid en vrije tijd	80
En het jeugdwerk?	82
<i>Wat betekent dat nu in de praktijk voor het jeugdwerk en de jeugdwerkers?</i>	82
<i>Wat met de inhoud?</i>	84
Conclusie: mag het iets meer zijn?	85
Referenties	87
 DEEL 2 DE DAGELIJKSE WORSTELING	 89
 Youth is wasted on the young	 91
<i>Bie Vancraeynest</i>	
 Sport en jeugdwelzijnswerk. Welk spel zijn we aan het spelen?	 95
<i>Rein Haudenhuyse, Hafidha Benettoumi en Abdelhafid Al Hauari</i>	
Sport in Vlaanderen	95
Jeugdsportonderzoek: een vergeten discipline	98
De betekenis van sport	99
De sportwelzijnswerker	100
Jongeren over hun sportvereniging	101
<i>Eerste contact</i>	101
<i>Should I stay or should I go</i>	102

Meer jeugdwerk in de sport, meer sport in het jeugdwerk	103
Referenties	104
Aan de praat met de minister. Jongeren in armoede experimenteren met beleidsbeïnvloeding	107
<i>Carolien Patyn en Jan Deduytsche</i>	
Opgroeien in armoede?	108
Werkingen met jongeren in armoede	108
Permanent verticaal armoede-overleg Jeugd	109
Het belang van een ankerfiguur	109
Schild en vriend	110
De vuile was buiten hangen	111
Een weekend aan zee	112
Grote verwachtingen	112
Tussentijdse evaluatie	113
De onderwijskoepels op de koffie	113
Wordt vervolgd	114
We make the road by walking	114
Op het ritme van de jongeren	115
Is het sop de kool waard?	116
Referenties	117
De politie, uw vriend	119
<i>Sanny Goethals en Katrien Janssen</i>	
Criminele Marokkaantjes en racistische flikken	119
<i>Racistisch klimaat</i>	120
<i>Contranarratieven door stigmatisering</i>	121
<i>Onverdraagzaamheid in een stedelijke, multiverse context</i>	122
<i>Kras Jeugdwerk en politie</i>	124
<i>Wij(k) in verandering</i>	124
<i>Debatten over politie</i>	125
<i>Samenwerking met de Cel diversiteit van de Antwerpse politie</i>	126
Kunnen we de kloof dichten?	127
Referenties	128

Girl power. De versterkende en veranderende kracht van de meisjeswerking	131
<i>Mieke Nolf</i>	
Waar is de meisje?	131
Een schets van het meisjeswerk in Vlaanderen	132
Is werken met meisjes hetzelfde als een meisjeswerking?	133
Bedreigingen voor het meisjeswerk: “We are not dangerous, we are in danger”	135
<i>Dominantie van jongensgericht werken</i>	135
<i>Het co-educatie ideaal</i>	136
Meisjeswerk en meisjeswerk is twee	137
De spanning tussen individu en gemeenschap	138
Het voortbestaan van meisjeswerk: een verhaal van uitdagingen	139
En kansen!	140
Besluit: tijd voor een offensieve aanpak	141
Referenties	142
 Jonge ouders in armoede. Een samenspel tussen vrije tijd en welzijn	143
<i>Sofie Devocht, Lene Keersmaekers en Nina Henkens</i>	
Het project ‘Jonge Ouders’	144
Pijler A: het verenigen van jonge (toekomstige) ouders die in armoede leven	144
Pijler B: de jongerenwerker als brugfiguur naar een integrale begeleiding	146
Pijler C: het samenbrengen van betrokkenen in een klankbordgroep	147
<i>Een basis van vertrouwen</i>	147
<i>Een integrale kijk</i>	148
Vrije tijd wordt emancipatorische tijd?	149
Werken aan relaties	149
Jongeren erkennen als expert	150
Ter uitgeleide. Kinderarmoede bestrijden? Over toekomstperspectieven en verkokering	151
Referenties	152

‘Ik wist wat ik moest doen maar ik wist niet of het mocht’.	
Normatieve professionalisering in het jeugdwerk	153
<i>Mieke Nolf</i>	
Gesprek 1: “Als de collectieve schuldbemiddeling niet doorgaat is haar leven voorbij”	154
<i>Welzijnsgericht werken: het ‘zwartwerk’ in het jeugdwerk</i>	154
De case	155
Jeugdwerk als vrijplaats?	156
De hulpverleningsparadox in jeugdwerk: we slagen erin omdat het onze taak niet is	157
Individu, instellingen of samenleving veranderen?	158
Vrijwillig uit ziekteverlof	159
Gesprek 2: “Ik zou ook alles doen om mijn vader de juiste behandeling te kunnen geven”	160
In de leefwereld	160
Beschermen als het moet	161
Gesprek 3: “Soms voel je dezelfde boosheid opkomen als je jongeren voelen”	161
De brugfunctie	162
De relatie met subsidieverstrekken	163
De relatie van jongeren, jeugdwerkers en de samenleving	163
En in team	164
Besluit: professioneel handelen is plaats geven aan het moreel appèl	165
<i>Voor coördinatoren en teamcoaches: ‘ondersteun je jeugdwerkers’</i>	166
<i>Voor basiswerkers: ‘organiseer je werking’</i>	166
Referenties	167
 Trajectbegeleiding in het jeugdwelzijnswerk. Tien jaar écht vraaggestuurd werken	169
<i>Jan Naert</i>	
Inleiding	169
De theoretische kant van het verhaal	169
<i>De basisfuncties van trajectbegeleiding</i>	170
<i>Belangrijke basisprincipes van trajectbegeleiding in jeugdwelzijnswerk</i>	170
Wat moeten we met een hulpverlener?	172
<i>Veel vragen en bezorgdheden</i>	172

<i>Hoe aansluiten bij het groepsaanbod?</i>	172
<i>Met wie aan de slag?</i>	173
<i>Met welke vragen gaan we aan de slag?</i>	174
<i>Wat doet een trajectbegeleider?</i>	175
Wat leren we van jeugdwerkers, jongeren en de ruimere context?	176
<i>De jeugdwerkers?</i>	176
<i>De jongeren?</i>	177
<i>Andere sectoren en dienstverlening</i>	178
Randvoorwaarden: een open leerproces	179
Conclusies	180
Referenties	182
Instuif naar een job. De Jobclub van vzw ROJM	183
<i>Hellen Larbi en Sahd Jaballah</i>	
Wat staat ROJM voor?	183
Het tewerkstellingsproject van ROJM	184
<i>De Jobclub als tewerkstellingsproject</i>	184
<i>Methodiek</i>	187
Uitdagingen	187
Conclusie	190
Hiphop en jongeren. Meer dan ho's en blingbling	191
<i>Said Boumazoughe</i>	
Hiphop: een promotor van criminaliteit of spreekbuis voor het straatleven?	191
NoMoBS: No More BullShit	192
Hiphop als leidraad bij werken met jongeren	193
Keepin' it real, verwijder de straat niet uit de straatcultuur	194
Conclusie	195
DEEL 3 EEN UITDAGENDE TOEKOMST	197
Waar staat de jeugd in 2020? De nood aan 'pedagogische plekken'	199
<i>Jan Masschelein</i>	
'Welcome in your world': een leven op (jouw) maat. Individuele behoeften, keuzes en opinies als basis van het leven als project	200

Onderwijs en zorg op maat: professioneel, vraaggestuurd en empowerend	204
Pedagogische zorg: het maken van pedagogische plekken, 'welcome to our world'	206
Referenties	209
Zorgen voor kinderen ... of toch niet? Kinderarmoede door de bril van de Europese Unie	211
<i>Francine Mestrum</i>	
Kinderarmoede: een nutteloos concept?	211
Een Europese aanpak	213
Europese bevoegdheden?	214
Sociale bestedingen en arbeidsmarkt	216
Kinderarmoede, begroting en arbeidsmarkt	218
Conclusie	221
Referenties	221
Als kinderen onze steden kleuren... Superdiversiteit, demografische veranderingen en maatschappelijke kwetsbaarheid	223
<i>Dirk Geldof</i>	
Groeiende steden	223
Vergroening is ook verkleuring	224
Steden in superdiversiteit	226
Groeiende gekleurde armoede	229
Gekleurde armoede durven benoemen	230
Kwetsbare kinderen en jongeren in steden	232
Nood aan een Marshallplan	232
Van verdeeldheid en polarisatie naar hoop en verbondenheid	233
Referenties	235

Jeugdwelzijnswerk in de nieuwe lokale bestuurslogica: netwerken!	
Een gesprek met Filip De Rynck	237
<i>Robert Crivit</i>	
De professionalisering bij lokale besturen heeft gevolgen voor jeugdwelzijnswerkers	238
Nieuwe verhoudingen tussen besturen en middenveld, maar ook binnen lokale besturen	239
Concurreren om de aandacht van politici?	240
Verkokering versus transversaal werken	241
Leidt de beleids- en beheercyclus tot een democratisch deficit?	244
Missen we het lokale jeugdwerkbeleidsplan?	245
Efficiëntie of deregulering?	246
Wat kan 'regie' voorstellen?	247
Nieuw decreet op het lokale jeugdbeleid	248
En de jeugdconsulenten?	250
 Dilemma's en uitdagingen van modern jongerenwerk in Nederland	 253
<i>Jaap Noorda</i>	
Beknopte geschiedenis van het jongerenwerk	253
Geen helder pedagogisch doel	254
Twijfels over het nut van welzijnswerk	255
Definiëren van de pedagogische opdracht en functies van jongerenwerk	255
Doelgroep van jongerenwerk in Nederland	257
Partner van lokaal jeugdbeleid	257
Verhouding tussen professionals en vrijwilligers	257
Effecten	258
De toekomst van jongerenwerk in Nederland	259

Uitleiding. Vrije tijd, jongeren en maatschappelijke kwetsbaarheid.	
Een uitleiding naar het Sociaal Hoger Onderwijs	261
<i>Hans Grymonprez & Denoix Kerger</i>	
Herneming van enkele kaders als aanloop	261
Enkele aanknopingspunten	263
(relationele) Autonomie en vormen van publieke betekenis of bekentenis	264
Enkele reflecties over het sociaal hoger onderwijs	266
Grenzen overstijgen en relationele autonomie versterken	269
Referenties	270
De auteurs	273